

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΣ-
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ Α
Αριθ. Έρωτ. Κοιτ. IV, 29/1970

Α',
Ερωτηματολόγιον

διὰ γεωργικά εργαλεία

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

5-18 Ιανουαρίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

Μόνον... εἰς τὴν γεωργίαν.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; .. *Ναί* .....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *Τοὶ χωριάται...*

*δὲν εἶχε... καὶ γ. κ. οὐκ οὐκ... Τὰ χωριάται... ὡς...
μοναστηρίων... καὶ κ. κ. οὐκ οὐκ... χρόνους...*

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των, (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα);.....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται : ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

*Στὸ δέρος καὶ... ε. κ. κ. οὐκ οὐκ... Ἄνδρες καὶ γυναῖκες.
4 ἀνδρ. κ. κ. οὐκ οὐκ... ε. κ. κ. οὐκ οὐκ... 1/2 - 1 ἀνδρ. καὶ 1/2...*

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .. *Ο. κ. κ.* .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; .....

Ο. κ. κ.

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

- δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καύσιν: α) τῆς καλαμῖδας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...
Πρὶν... τοῦ 1910... μόνο... βοῦν... καὶ λουριχία... Παλαιοὶ
ἐκόθραν... κλαδοὶ... τὰ ἀλάνα... στὰ χωράφια
καὶ... σάβαντα... καὶ... ξεραβοῦν... ἄγρια... καὶ... μαίχα-
ν... καὶ... φρυγαρίζανε... τὰ... χωράφια.....
- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... 1910 .....

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται : τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργι-
καὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας ; .. Σι. δερ. ενιο... δι. λέρη... μετα
το'... 1935... Γεωργι. εν'... μηχανε'... μετα' το'... 1965.

- 1) Σιδηρούν άροτρον (τύποι αυτού, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
Εις ποία κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος ;
Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμή-
θεια αὐτοῦ ; Στὴν ἀρχὴ τοῦ αἵματος ἡ ποσὶς ποταμίων
ταῖς ἐξοχίαις μετὰ τὴν 1945 τὸ ποταμὶον κατέβη εἰς
βαρὺν χερσὺν τοῦ αἵματος ἔαυανε ὁ χερσὺς

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ή φωτογραφίαν) εκάστου τύπου σιδηρού άρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

- 1 Χαρακίτι.. 4. 'Υ.κί..... 7. Γον'λοι.. 10. Κατακλιΐσι
2. Έχει.. 5. Παρούσια.. 8.....
3. Πόδαρι.. 6..... 9. Ακουσάβαρι.....

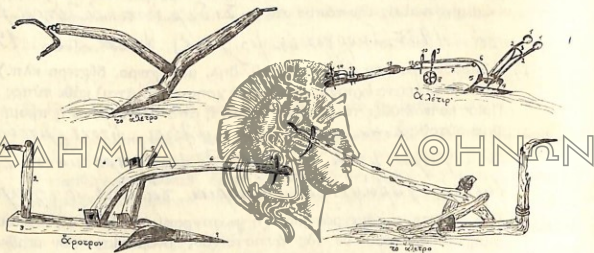
- 2) Τρακτέρ (από πότε είναι εν χρήσει;) *Μετά το 1965*
3) Μηχανή θερισμού *.....*

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....
 5) Μηχανή ἄλωνισμού .....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .....

*Τὸ ξύλινον ἀλέτρι... τὸ καλὸν... ἂν τεχνίτης...
 Τώρα... δὲν... συγκαρίβουν... μὲν... ξύλινον... ἀλέτρι.*

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. *Χεραῖων... 6. Γούλα... 11.*
 2. *Ἐχερι... 7. Κατακλείδι... 12.*
 3. *Ποδάρι... 8. Παρούσια... 13.*
 4. *Σφῆρες... 9. Χ.νί... 14.*
 5. *Σπάρτη... 10. ... 15.*

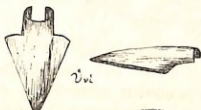
Τὰ ὀνόματα ἀντιστοιχοῦν τοῖς ἀριθμοῖς τοῦ
 (1) Ἐὰν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν. *ἰχνογραφημένου ἀρότρου.*

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

...Ναι... ὅταν... τὸ... ἰδῶ...
.....
.....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; .....

Ἰχνογραφῶν... τοῦ σχήματος... τοῦ ἀρότρου... τῶν σημειώσεων

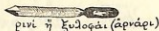
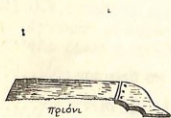
- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ; .....

Ναι... ξύλο...
.....
.....

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.) .....

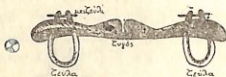
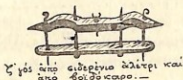
Ξύλινα... σκεπάρνι, ξυλοφάρι, ἀράκακας, φ. λα. και
ἐκκαῖρνι, ταναλία, ἐφιλα, ἀρίδι...
.....

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ.
ἵππος, ἡμίονος, ὄνος *Μέχρι 1945 μόνον βοεῖα*.....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο
ζῶα ἢ ἓν ; *Νοῦν... ζῶα*.....

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἤτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
Ναί.....

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύ-
λια κλπ.).

Χωρὶς φωτογραφία.....
Εἰς τὸν ζυγὸν εἰσέρχεται ἐπικραδία.....

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν
τόπον σας. ....

Χωρὶς φωτογραφία.....

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,
ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι),
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε
αὐτόν). ....

Χωρὶς φωτογραφία.....

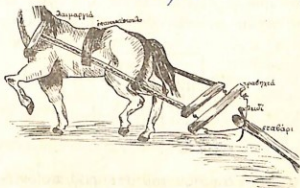
12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ;.....

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;.....

Εἰς τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα.....

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ τὸ προσδεθῆναι
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

Υπορχει φωτογραφία
και εγγραφή
εἰς τὸ τετραδίου σημειώσεων.

ζ'. Ἀροτρίσεις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποιος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποία ἡ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας . . . . .

η συνθήκη εις τον τόπον σας
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερώς, πώς γίνεται το ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἡ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .....

..... Υποδ. γε. φωτογραφία και
..... αεροφωτογρ.

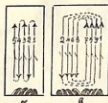
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....
 ...ὡς... καὶ... ἐπὶ... ξύλινα.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανο: μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
 Τὰ... κατευθύνει... μὲ... σχοινί... αὐτοῦ... δε-
 γεται... φινύμης...

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Σα.ν. τὸ... ὀρχήρα... α... με... ἀλέτρι... δίγ. γερο.....
Σα.ν. τὸ... ὀρχήρα... β... με... ἀλέτρι... μονόφτερο..

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σπορίτις, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λπ.) ;

Πάντα... με... σπορὴς.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; με αὐλακιάν ;

..... με... αὐλακιὰ.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῶνται ἄροτρον ;

Μόνο... ἐκεῖ... ἀν... δὲν... ὠνηγαῖραν... ψῶα.....

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἄροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὕνι : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....

Τὴ... μιά... χροιά... γίνεται... τὸ... ὄργωμα... α.τ.η.
μιά... κατεύθυνσι... καὶ... κὴν... ἀλλ.η... σ.κὴν... ἀλλ.η...

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ....

Η...καλλουργία...γίνεται...βαθιά... ..

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα εἰνόντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

*Τὰ...ὀργώματα...ὀρίν...π.η...εὐσφρά...λέγεται...καλλουργία.
Η...καλλουργία...γίνεται...κάθε...3-4...χρόνια...γὰ...
ξεκαυραστή...τὰ...χωράφι...Δηλαδή...μῖνει...ένα...χρόνο
εὐσφρά...καὶ...ἀρχώνεται...3-4...φορὰς... ..*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀποτύπωση ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Γιὰ...νὰ...φύτευστῶν...κηπευτικῶν...ἀρχώνεται.

2-3...φορὰς...τὰ...χωράφι...καὶ...εὐσφρά... ..

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Ἔνα...χρόνο...καὶ...ὕψισται...εὐσφράται...3-4...χρόνια...εὐτέλειται

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; Δ.ε.κ. ἀρχώνεται. ὀρίν...π.η...εὐσφρά... ..

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; .....

Τὸ...εὐσφράσσεται...κ.κ.ι...Σαμί...αὐτὸ...ἔχει...τὸ...εὐσφρά...

Η...εὐσφραφαντήλα...Ποδιά...αὐτὸ...βάσει...ἀ...εὐσφρά...τὸ...εὐσφρά...

- β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; .....

μ.ε'..τό..βασιέντροι..καὶ..ἐκόν..ἀκρ.η.....
ἐχει..ἐνα..βιδερένιο..καὶ..ενα..κα.....

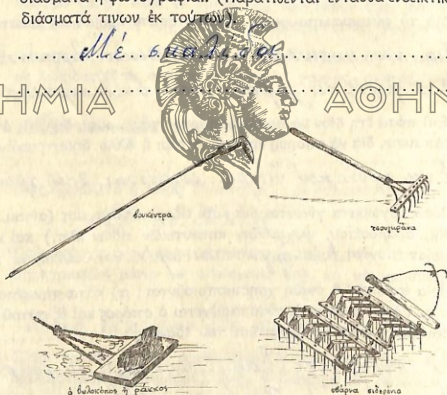
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); .....

μόνα..ἐκόν..κῆποα..μ.ε'..τόν..βωλόουρο.....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνη εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

.....μ.ε'..ενα..βιδερένιο.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) . . . . .

1) Σκαπέρι. Για τὰ σκαμνιά κηρωκ. 2) Σκαλίδι. Για
καλίδιοι. κηρωτικῶν. 3) Παναγασκαλίδι. Για... δ' ἄκοιο
σκαμνίον, ὅταν ἔχη ρίψας καὶ κλαδί 4) Τσάπα. Για ἀρωγὴν

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

..... Karzwa ..... w pólku .....

- 7) Ποια χωράφια έκλλιεργούντο (ή καλλιεργούνται) διὰ τὴν σπορὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους. ....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΟΛΛΙΑ... ΚΟΡΑ... ΣΩ... ΔΕΒ... ΔΡΩ... ΑΙΔ... ΠΡΟ... ΑΙΔ...

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφᾶς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ....

Τὰ δὲ ἄλλα

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων; ἐσπέρνοντο ἢ ἐφύτευοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρᾶσιες (βραγιές) καὶ ἄλλως. Παλιὰ... καί... τώρα... ὅς... φραγάτες...

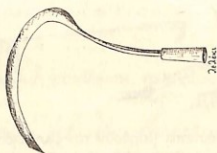
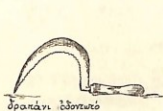
φυτεύονται... στα... αβλάκια...

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.)

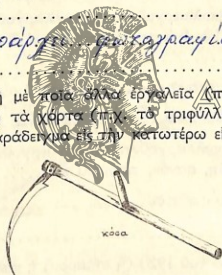
π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....
 ..... Πάντα μετὰ τὸ δρεπάνι .....
 .....

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ
 ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ
 σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

..... Ὑπόμνημα γεωγραφίας .....
 .....

2) Με δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο
 (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν
 ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) Ἀν. ἔχει χόρτα.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
 λείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

... ἔχει... ὁμαλῶς.....
 .....

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
 γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

... ἡ χειρολαβὴ... ἦν... ἔχει... ξύλινη.....
 .....

5) Ποίος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) .....

.....*Ὁ γαρκιάς*.....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χειράς, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὅχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιδῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) .....

.....*Ὁχι*.....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. *Ὁδοῦ... εἶναι... δυνατόν... γραμμὴν...* .....

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). .....

Καὶ οὕτως... **ΑΚΑΔΗΜΙΑ** **ΑΘΗΝΩΝ**

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπὸ αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χειρὲς, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; .....

.....*Οἱ... ἴδιοι... οἱ... θεριεργεῖς*.....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χειρὲς) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς). *Καὶ εἰς μιά...*

ἀφ' ἑνὸς καὶ... 6-7 μιάρες... μισαῖκου... μιστὶ... ἀκτιῶνα... μιά... ἀνὴρ... μιά... καὶ... γίνεται... μιά... ἀχναλιά... ὕστερα... ἀλλὰ... ἀχναλιά... αἰὶ... αἶρα... ἐπὶ... ἴδια... γραμμὴ.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ καλοῦνται ἀγκαλιές. ....

..... *Αγκυαλιές.* .....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν ; ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; .....

Θερίζουν. καὶ ἄνδρες. καὶ γυναῖκες. .....

Δὲν... ὑπῆρχαν... ἐπαγγελματίες... θεριστές. .....

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ' ἀποκοπὴν (ἐξοκτῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν) .....

Στὰ δέρος... ἐκαρκαῖα... ἐργατεῖς... Τὰς... ἐδί-

χαν... μεροκάματα... 4... ἀκάδι... κριθάρια...

καὶ... ταῦς... ταῖς... .....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

Ὁχι. .....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Μόνον... τρίτη... νὰ... μὴ... ἀρχίσῃ.....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

...Τραγουδοῦσαν... μαρκεϊκιὰ... δ.ε.δ.....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχίων.

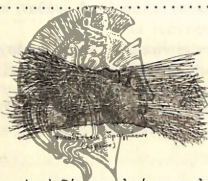
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχίων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Ὁραν... τελειωκε... τὸ ὄρχο... δεκάτακ... για... νὰ... μὴ... ὠάρε... νακέτας... αἶρας... καὶ... πὰ... ἐκκλώση... ἡ... ἡ... ὠάρε... 2-3 μέρες... νὰ... ξεραιδῇ... ξαυιδῇ... διερξάτακε... ξ. ξωρή.

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ο. ἄνδρας.. δέκει... καὶ.. αἱ... χιναῖκες.. ναυβαλῶν
 Ταῖ.. κατάγνα.. δέκονται.. μὲ... βουρλίδια ἢ δεματιὰ.
 Ταῖ βουρλίδια.. χίναται.. αὐτῶ.. ἔτσι.. γάρτο.. ἰού.. δι-
 γεται.. εἶδος.. καὶ.. καὶ ἀγοραῖζον.. Ταῖ.. δεματιὰ..
 χίνοται.. αὐτῶ.. βίττες.. φαιρὲς.. χαρονπιάς, αφαίκας
 ἢ λυγιάς.. κάθε.. δεμάτι.. καίρι.. 5-6.. ἀχμαλιές.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Τὰ.. δεμάτια.. μωαῖνον.. πέντε.. τέσσερα..
 μαζὶ.. καὶ.. λέγονται.. χαμάρει.. γιατί.. τὰ..
 φορτώκον.. 6-8.. ἔκα.. φῶς.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Τὰ... 1885. περίπου. δι. εκατάς... φυτεύονται
τὸ Φλεβάρη. Μῆς... φυτεύουν. τὸ Μάρτη
καὶ... Δεκέμβρη.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ή γίνεται) ή ἐξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ή μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ή
φωτογραφίαν. Ἐδῶ... καὶ περιγράφεται... λίγες... εκατά-
ς... Τίς... ἐλάφην... μέ... καὶ δέντρο... ἀλλοτρι-
ὰν... εἶναι... καὶ... μέ... καὶ... εὐμαθεῖς
ἀν... εἶναι... λίγες.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ή διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον). Ἐν-
ταὶ, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ή καλλιέργειά του, ἔπειτα ή
κοπή, ή ξήρανσις καὶ ή φύλαξις αὐτοῦ.....

"Οχι... μὰν... μέ... ἀγέραι.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ά.). .....

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δερματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Τὰ... δερμάτια... μὲν αὖκ. λίγες. μᾶρες. ἐπὶ χω-
ράφι. γὰρ. καὶ... ξεραιβοῦν... καὶ λαί... ἡγεῖται. τὰ
κουβας. τοῦν. ἐπὶ... ἀλῶνι... καὶ... τὰ... καί κουν.
θημωνιά .....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δερμάτια. Εἰς τίνος τόπου λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις; εἰς σωρόν; ὕπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; .....

Ἀλωναῖστρα... καὶ... μία... σειρά... δερματῶν.
Πάντα... ἀλῶνι... καὶ... ἀλῶνι .....

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; .....

Πάντα... ἐπὶ... ἀλῶνι .....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; Ἐξω... ἀπὸ... χωρίου .....

Ἄν. κακίς. εἶχε. σωλὶ. χωράφι. μακρὰ. ἀπὸ το
χωρίον... ἔκανε... ἐκεῖ... τὰ... ἀλῶνι .....

5) Τὸ ἀλώνει ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσότερας ;
 ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενεῖας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
 σίς του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Τό. ἀ. λώ-
 νει... ἀνήκει... ἀ. ε. μ. α. α. οἰκογένεια. Όταν τό. ἀ. λώνει
 εἶναι. ἀ. δ. ε. α. μ. πορεύ. και. ἀ. λ. λ. α. γ. α. λ. ω. ν. ι. σ. η. ...*

6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; *ἀρχίζει...
 α. ρ. ω. ν. ι. σ. η. ... και. λ. ε. λ. ω. ν. ε. ι. ... μέ. α. ... ε. π. η. γ. α. ν. α. τ. ο. ν.*

7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
 ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *Ὅλα. χωματάλωνα..*

Ἄλλα. στορχυλὰ, ἄλλα. τετραγωνικά.....

.....

8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστου ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
 ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων).....

*Ζοῦνε... καὶ γό. ρ. τ. α. ... με. ἔ. ν. α. ... ε. κ. α. π. ε. τ. ι. ... και
 ὑ. β. ε. ρ. ο. ι. ... τό. ... ε. κ. ο. υ. π. ι. φ. ο. υ. κ. και. ... τό. β. ο. υ. κ. ε. ὠ-
 ν. ο. υ. ν. ...*

.....

9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

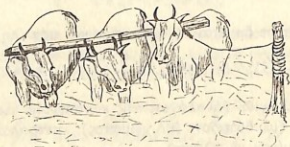
Ὅχι.....

.....

10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

.... Δέν... ὑπαίρχουν... ἀλῶνισαι... μὲ...
... ἀλωνόων... τους...
.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς ταῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγηρός,
στρούλουρας, δουλκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρην», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

.. Δέν... χίναται... ἐνῶ... ἀλῶνισμα... μὲ... τὸ... ἀλ-
... τη... τῶν... μὲν... ὅταν... ἐνῶ... ὡς...
... ἀλῶνισμα... εἶναι... πολλὰ... λίγα... καὶ... ὅ...
... λῶν... ὅ... ἀλῶνισμα... χίναται...
.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειᾶς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν
λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

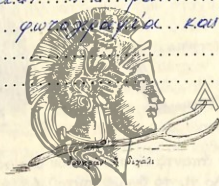
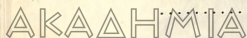

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Αρχίζει 9-10 π.μ. και τελειώνει
στις 5 π.μ. άπογευματινά.

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

Τὸ διχαῖν ἢ δικραῖν.....
ὑποφθεῖν φθοσθραῖν καὶ φθικραῖν.

ΑΘΗΝΑΝ

13) Κατά την διάρκεια του άλωνισμού ο γεωργός με το διχάλι ή το δικράνι, έρχομενος γύρω εις το άλώνι, ρίπτει εντός του κύκλου τον όποιον διαγράφουν τὰ ζῦα ή τὸ άλωνιστικόν μηχανήμα τοὺς ἀκόπτους στάχυν ; .....

Ναι... και... λέμε... ότι... συμβαίνει...

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'έκντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Η βουκή κραί χρησάβηαι... εη... ειοορά... ων' τά... βάδισαι... είναι
μακρὰ... Στό... αλώπιχοι... έχουν... τίποτ, για κα... λαλιού

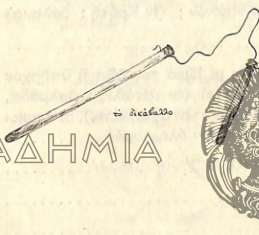
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....
.....*ἐπὶ ἀλώνι*.....

κόπανοι στρογγυλοί

ξύλο καμπύλο διὰ τὸ κοπάνημα
μικρὸν αὐτὸ δημητριακῶν...

τὸ δικάκαλλο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; .....

Μόνον οἱ γεωργοί.....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

Πάνω... ἐξ... ἀνά... ..

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

..... Ἐχον... γραφῇ... ἐκ... ..

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) .....

Ποιῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

β'. Λίχνισμα

ΑΘΗΝΩΝ

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. ....

Λίχνεται... μάλαμα. Τὸ μάλαμα μαφνέται μὲ... ..
... τοῦ... δικριάνι... .. Στὸ πέλος... ..
... μαφνέται... .. τοῦ θρινάκι...

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίστη τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ὁ... σωρὸς... μέ... τό... μαῖα... εἶναι... μακρὺς...
8. μέτρα... ωρῖων... ..

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο.....

Μέ... τό... διχά... μέ... χρι... τό... φαν... ἑ... καρῶ...
"Χα... ε... μέ... τό... θρινά... κ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶς (ἀνέριζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ὁ... ἄνδρας... ..

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Κοντύλια... Ὁ... καρῶς... ξε... χρί... ἀ... π... κ...
... μέ... τό... θ... ἰ... κα... φ... γ... δ...
... ἀ... κ... καὶ... ἀ... μ... β... κ...
... καὶ... λ... κ... κ...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

Τὰ..φῶα..φύονται...ὅπως...τὰ...κακο.νι.κό...ἀλλω-
νισμα...μέ...τὰ...βωλό.υρο...ὅταν...εἶναι...λίχα
το...δατοῦν...καὶ...φῶα.....

- 6) Ἐφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

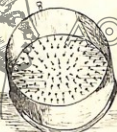
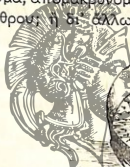
Μία..χυνταί.κα...παρά.ε.ρ.κει...ε.ν.έ.χ.ε.ι...ὅταν...
Λιχ.τ.οῦν...καὶ...μ.α.φ.ν.έ.ι...ε.τ.ή.κ...ἀ.κ.ρ.η...τὰ...κα.ν.τί-
λια...μ.α.φ.ι...παρά.ε.ρ.κει...καὶ...κα.ρ.ω.ό.....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

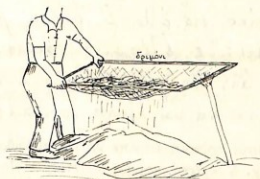
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

κόσκινο παλιό δερμάτινο

κάθρος ἢ ἀρυλόφοι

δερμόνι

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τούς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

Αὐτὰ σοὶ παρέχει· ἡ ζητοῦμε· τὰ βαΐζει
στὰ βαΐζει· καὶ τὰ βαΐζει·
Ὁ καρπὸς παρέχει· καθαρός καὶ ἰσχυρὸς
καὶ·

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
ρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
(θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς
τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ. *Γίνονται. σωρός. μετὰ τοῦ θρινάκι.*

(θρίνακι, φτιάρι), επακολουθεί δε και προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ. *Πήναι... σωροῦς. μὲν. τὸ. θρίνακι. Χαράζειν. ὁ. σταυρὸν. καὶ. τὰ. γράμματα. Ι. Χ. Ν. ....*

Γοτάρων· καὶ ἰωάν· εὐ· σταυρὸς
καρπώσαν· στήν· καρπὸν· τοῦ· κρίνακι· καὶ· υἱὸς
λοχίφων· ἰωάν· εὐ· καρπὸς·

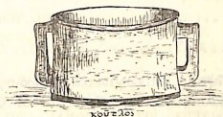
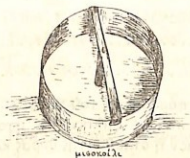
- 8) Ἄλλα ἐθίμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. Γακατίζει... ὁ... ἄνδρας... ἀπὸ... ἕνα μέρος τοῦ χωροῦ... καὶ... ὁ... γυναῖκα... ἀπὸ... ἄλλα... ὁ... ἄνδρας... πρῶτα... καὶ... βλέπει; Ἡ... γυναῖκα... λέει... ὁ... βλέπει... ὁ... ἄνδρας... λέει... τοῦ χωροῦ... νὰ... μὴ... μὴ... διὸς... Νὰ... γίνῃ... ἀνταδὴ... ὁ... ἐμπρὸς... κοιλί... με-γάλο... τοῦ... ὁ... ἕνας... καὶ... μὴ... βλέπει... τὸν... ἄλλα.....

- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του εις ὁκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

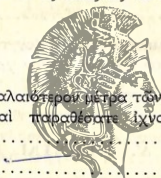
Φάρο στην Κορνάτητα 10%
Μπρούσα με το ραβδί. Ήταν ξύλινο δοχείο
και χυρούσε 20 ούδια.

- 2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωναϊάτικο, κλπ.

Σημειώσατε τα έν. χρήσει παλαιότερον μέτρα των δημοτικών (όνομα, χωρητικότης, σχήμα, καί παραθέσατε ίχνογραφήματα ή φωτογραφίας αυτών) .....

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσηιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) *Μέσα... στοῦ... πλῆ... του... στοῦ ἀμφορίου... στα... φυνδάρια... καὶ... μαμιά... γαρά... στα... τσαντάλια... ὁ καρπὸς... φαίνεται... γίνεται... καὶ... γυλάσσεται... στα... φυνδάρια*
- 4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; .....

Στὸν... ἀχειρώνα... ποῦ... εἶται... μέρα... ἀπὸ... γωνία...

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Μετὰ... τὸ... ἀλώνισμα.....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν, τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

..... Ὅχι.....

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται. πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ — ΔΟΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκρίes, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Τὴν... παραμονὴν... τοῦ... Κληδόνου... καὶ... τὰ...
βράδυ... τῆς... Ἀνάστασις... ἀνάβοι... Φουναροί
μαί... μαί... τὰν... Ἰούδα.....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

- 1) Τὴν... παραμονὴν... τοῦ... Κληδόνου, ὅταν... ἐκοτεινιάσῃ
2) Τὴν... νύχτα... τῆς... Ἀνάστασις, ὅταν... ὁ... ἅ... παπᾶς
... ἡ... Χριστός... ἀνάστα... ..

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

Τῆς..Ακαστασίας..λέγεται...Φουνάρα.....

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ; ...

Ξυνήδως...τέτοι...
.....

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν ; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖου μέρους ; .....

Τὰ..παιδιά..Δὲν..κλέβουν..τὰ..ξύλα..κλέβουν..ἄλλως

τὰ..επιγράμματα..τῆς..Πρωταμαχίας..καὶ..τοῦ..καίτη..τὴν
παραμονὴ τοῦ Κληδόνου.

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Τὰ...παιδιά...γίνονται...μαρτύροι...καὶ...σημαίνουν

εἰς...κοκκιναῖς...δακτύλους...ἄνω...μαρτυροῦν

ἐξ...ξύλων...καὶ...τοῦ...ἔξω...ἀπὸ τὴν

ἐκ...κληδόνου...ἄνω...καὶ...τοῦ...ἔξω...ἀπὸ τῆς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορτὰ, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

Μαζὶ...μὲ...τὴν...φωτιά...τῆς..φουνάρας..ἀνάβουν

βαρελὰ...καὶ...ἄλλα..ἄνω...καίτην..θόρυβο.

.....

.....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερὲς)

Τὴν...παραμονὴν...τοῦ...Κληδόνου...καίτην...τρεῖς

μυροῦς...ἑωρῶς...κλαδιά...εἰς...δρόμο...πάνω...εἰς

καὶ...ἑωρῶς...καίτην...ἐκ...καρφάνι...ἀπὸ...τοῦ...ἑωρῶς

ν...τοῦ...καίτην...ἀνάβουν...τὰ...κλαδιά...καὶ...ἑωρῶς

τρεῖς γορεῖς καὶ τοὺς τρεῖς ἑωρῶς γιὰ τὰ μὴν

ἁρρωστίων.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λοι-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαχίας κλπ.)
...Συὺ γὰρ... καὶ... κληδοῦσαν... καί...
...φάνι... καὶ... Πρωτομαχίας...
.....
.....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) ..... ὁμοίωμα
Ναὶ... τὸ... ἀντίμα... καὶ... Ἰούδα...
..... ὑποάρχου... λεπτομερῶς...
..... περιγραφῆς... τοῦ... ἐν... καὶ... τὸ... τὴν...
.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθνικοῦ εἰς τὸν
..... τόπον...
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ξεταξιμένος τόπος Μεσελέραι, Ἐπαρχίας
Γεραώτρας, Νομοῦ Λασιθίου.

νομοματεωώνυμον τοῦ συλλογέως

Μαρία Μαδιουδάκη

διδασκάλισσα

Μεσελέραι Γεραώτρας Κρήτης

νομοματεωώνυμοι ὀλτοματεωώνων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΚΑΤΟΙΚΟΣ

Μεσελέρων

ΑΘΗΝΩΝ

Χριστόφορος
ΚΑΤΟΙΚΟΣ

Περαντών
Μεσελέρων

ἐτῶν 58

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α. α. Τα γεωργικά υτήματα από τοῦ 1920

1. Ἐσθίονταν τὰ εἰσπρατὰ καὶ χωματὰ χωράφια. Ἐκεῖνά σου εἶχανε βράχους καὶ τὰ δάση, ἦσαν γιὰ βοσκὴν.

ἤσαν χωρία γιὰ εἰσπρατὰ καὶ χωρία γιὰ βοσκὴν.

2. Τα χωράφια ἦσαν ἀτομικά τῶν χωριῶν. Τα κορμὰ εἶχανε λίγα σου τὰ τοῖκισαν μὲ εἰσδοεῖα γιὰ τέσσερις χρόνους.

Οἱ τότε γιὰ βοσκὴν δὲν ἦσαν κειμενούς.

Παλιὰ ἀπὸ τοῦ 1920, ὅσοις ἤθελε καὶ εἶχε καλὰ βόδια ξεπρήμαζε ἕνα κορμὰ κατὰ καὶ τοῖκισαν

ΔΙΟΚΛΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ
3. Ἄμα παρέρχονταν τὰ βόδια οἱ γονεῖς τοὺς δι-
τουνε χωράφια, γιὰ κατὰ διὰ τοὺς τοῖκισαν-
ριό. Οἱ γονεῖς κρατοῦνε μόνο ὅσα δέλουνε γιὰ τὰ
φύουνε.

β'

1. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι ὅλοι γεωργοί. Μόνο 12 βοσκοί.

2. Ὁ γεωργὸς ἄμα τοῦ εἰσπρατὰ καὶ τὸ γεωργό.

γ'

1. Τὸ χωριό δὲν εἶχε τοῖκισαν. Τα χωρά-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

φια τῶν μοναστηρίων νομιμάζονταν γιὰ τέσσερις
χρόνους.

Τὸν παρὸς αὐτοῦ ἦτορε τὸ θέρος καὶ οἱ ἐλιές
ἐβάνανε ἐργάτες. Ἦσαν ἄνδρες καὶ γυναῖκες αὐτὸ
τὸ ἴδιον τὸ χωριό. Πληρωνόνταν μὲ εἶδος. Ἡ γυναῖκα
ἀπὸ καὶ μετὰ τὸ 1920 ἦσαν μισή οὐαὶ λάδι
καὶ ὁ ἄνδρας μισὴ ὀκά. Στὸ θέρος παύσαντε 4
οὐαὶδες κριθὰρι. Οἱ ἐργάτες ἐπράξαν ἐνὺ ἀγροτικῷ.
Δὲν εἶχαν δούλους. Ἐκεῖνοι αὐτοὶ εἶχαν πολλὰ χωρά-
για ἠσομὸν ἕκαστος ἀπὸ τὸ χωριό αὐτοῦ καὶ
τὸν πληρύναν μὲ τὸ χρόνο καὶ ἦσαν 761
δουλεῖς. Τὸν εἶχαν φανερό.

- α) Οἱ νέοι καὶ οἱ νέες δὲν ἐπύθονταν αὐτοῦτα,
μόνο ἐπὶν Ἀμερικοὶ λίγοι καὶ τώρα ἐπὶ Γερμανία.
β) —

δ'

Πρὶν τὸ 1910 λιγαυτότατε τὰ χωράγια μόνο
μὲ τὴν καλλιεργίαν. Ἡ κοσὰ ἦτορε λίγο καὶ τὴν
βάνανε σὰ περβόλια καὶ σὰ κουμιά. Παλιοὶ ἐκόβγα-
νε κλαδία τὰ πλύνανε ἐπὶ χωράγι καὶ τὰ γήσανε
τὰ ξεραθῶν. Ὑποὶ τὰ παύσαντε καὶ συγκατατὰ τὸ
χωράγι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Λιβάδιατα χρησιμοποιήθηκαν γύρω στα 1910.

Ε'

Το ειδρενίο αλέτρι ήρθε από το 1935 κι ύστερα. Οί γεωργικές μηχανές (τρακτέρ για όργωμα) μετά το 1965.

Στην αρχή το αλέτρι ήσαν μονόφτερο, τα δίφτερα ήσαν το 1945 κι ύστερα. Το μονόφτερο κάνει στο βαριό χωράφι, το λιβαδερό, που έχει χόρτα. Το δίφτερο κάνει σε όλα τα χωράφια. Τα αλέτρια ταΐσανε ο γαρνιάς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

29
86

Αλέτρι ειδρενίο μονόφτερο:

1. Χεραχώνι	4. Φτερό	7. Ρέουλα
2. Τιμόνια	5. Ύνι	
3. Γούλα	6. Κόντζε μπιρί	

Στην άκρη της γούλας υπάρχει ένας γάρντζος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

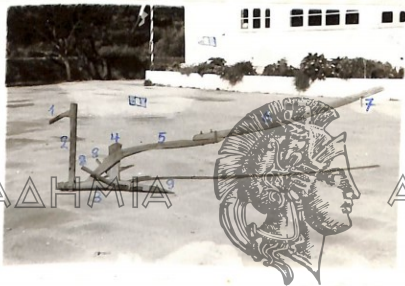

Ζύγιο ατέρρι

Τό ξύλινο αλέρρι ήταν σαν τὸ ἄροτρο αὐτὸ εἶναι
 πεγραφισμένο. Τό ξύλο 3, τὸ ποδάρι δηλαδή εἶναι
 τροχυλὸ καὶ στὸ ξύλο 5 αὐτὸ λέγεται γούλα
 πεφρεώνουν ἓνα ἄλλο μαυρὺ ξύλο αὐτὸ λέγεται
 ἀκουσταβαρά.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ξύλινο   αλέρρι

1. Χεραῶρι	6. Ἀκουσταβαρά
2. Ἐχειρι	7. Κατακλείδι
3. Ποδάρι	8. Παρούτια
4. Σωάθη	9. Ὑρί
5. Γούλα	

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τό υνί ἦταν τὸ ἴδιο γιὰ ὅλα τὰ χωράφια.

Τό υνί

Ἡ εἰσὸς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ εἰσὸς ἦταν ξύλινη. Εἶναι ἕνα σκεῦος 50 ὀντσὺν πλάτους καὶ 10 ὀντσὺν ὕψους. Στὸ ἄνω μέρος εἶναι ὡς χοντρό. Τὸ πλάτος ἔχει μιά ὀντσα καὶ ἐνὶ μεσότητι ἡ εἰσὸς μέχρι τὸ χοντρό μέρος.

Τὰ ἐργαλεία τοῦ γεωργοῦ ἦταν : ξύλινο σφυρί, ὀροφί, ἄρανας, ὀροφί, περὶ, τανάλια, ἐπί, δύο εἰδῶν ἀρίδια : παρουντάρικο (ψιλό), καρ-
τάρικο (χοντρό)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1) Μέχρι το 1945 φευγαρίζανε μόνο με βόδια. Από
κειά κι ύστερα βάρουνε και μουλάρια και γαϊδά-
ρους.

2) Στο φευγαρίσμα βάρουνε δύο ζώα. Καμμιά φορά
βάρουνε ένα ζώο, μα σρέκει νά'ναι γερό μουλάρι.
Όταν φευγαρίζουνε με τὰ βόδια είναι άταχμαίος
ό ζυγός. Στα μουλάρια και στὶ γαϊδάρους δὲ
βάρουνε ζυγό.

Ο ζυγός

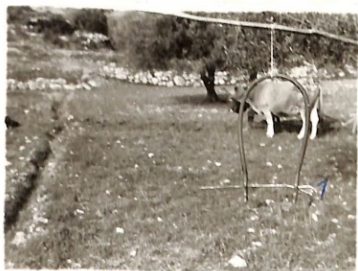
1. Ζεύλα
2. Μαξέλα (Τὸ κομμάτι τοῦ ζυγοῦ ποὺ βραίνει σάνω
στὸ λαιμὸ τοῦ βοδιοῦ σὰν μαξιλάρι.)
3. Λουριάστρα (Ἐκεῖ βραίνουν τὰ λούρα).
4. Πανωφύλι (Φαίνεται στὴ φωτογραφία τῆς σελίδας)
5. Ρεφέρες (Σιδερένια στηρίγματα ποὺ βραίνει τὸ
πανωφύλι).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ζεύλα
1. Παρά

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Λούρα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Εδῶ ἐπὶ χωρίῳ δὲν συγκαίρουν μὲ ἕνα ζῷο μόνο
 μὲ δύο. Θά σούμε ὡς ὀργῶνουν μὲ δύο μουλάρια.
 Βάθουνε ἐπὶ λαίμῳ τῶν ζῶων τὴν κολαῖτα ἢ
 ἑλλοιὺς κάβο. Πάρω ἐπὶ τὴν κολαῖτα εἶναι δύο
 τάντες. Ἐκεῖ στερεῶνουν τὰ τραβηχτάρια.
 Τὰ τραβηχτάρια ἐπὶ τὴν ὁλάτη τοῦ
 ζῶου μὲ τὸ πανωκάουλο. Τὰ τραβηχτάρια
 ῥώνονται ἀπὸ τὰ πόδια τοῦ ζῶου μὲ ἕνα
 ζῷο πρὸ παραφυαρίδι. Καί τὰ δύο παραφυα-
 ρίδια στερεῶνονται ἐπὶ ἕνα μὲν μεγάλο ζῷο
 ὃ ζυγὸ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὸν ἀγῶνα. Οἱ αἰρέτες
 ἐπὶ τὸν ἀγῶνα δένονται ἐπὶ τὸν ἀγῶνα
 καὶ ἡ μέση τοῦ στερεῶνεται ἐπὶ τὸν ἀγῶνα.
 Μὲ αὐτὸ ὁδηγοῦν τὰ ζῷα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ *Ὁρχωπὰ καὶ ἀνιχνεύματα* ΑΘΗΝΩΝ

5. Αποτρίαις και εωρα

Πάντα ὄργωνε ὁ ἄνδρας.

Ο γεωργὸς πρὶν εωρῆν δὲ κατέβη τὸν ἱερέα καὶ
καὶ ἀγασμὸν, καὶ βάλῃ ἀπὸ ὅλα τὰ εωρινὰ
ἀπὸ ἑνὸς ποτηρίου καὶ μετὰ τὸν ἀγασμὸν δὲ τὰ ῥι-
ζὴν μέσα εἰς τὰ εωρινὰ καὶ δὲ εωρῆν. Ὅταν δὲ
δῶν τὰ εωρῆν ἐπιπύρεται 3-4 ὥρες ῥύχτα γιὰ
τὰ ῥαϊτῆν καὶ βόδια. Ἐκείνη τὴν ὥρα ἐτοιμάζει τὸ
εωρὸν καὶ δὲ εωρῆν καὶ τὸ ῥίγασμα καὶ δὲ βάλῃ.
Ἦν εἶναι βολιασμένο τὸ κοσάνθη καὶ ἂν φρεσὶ δυ-
σταῖος αἵρας τοῦ βάσει ἵσταται καὶ ἦν τὸ
βαίνει ὁ αἵρας τὴν ὥρα ἡ ἀκαθμία κα-
ΑΚΑΘΗΜΙΑ **ΑΘΗΝΩΝ**
τερενεῖ. Πρὶν ἡμερῶν καὶ καὶ εὐεργετὶς γιὰ τὸ γε-
γάμει. Τὴν ὥρα τὴν παρόντην ἀπὸ τὴν διὰ
καὶ τῆς ἡμέρας 2 ἄετρο.

Ὁ κοσάνθη ἔωρνε ὁ γεωργὸς εἶχε μέσα εἰς τὰ εωρο-
τακούλα ἑνὸς ῥόχδι καὶ δὲν ξυριφότανε γιὰ
τὰ γίνουιν ἀγκυὰ καὶ εωρῆν καὶ εἰς τὸ ῥόχδι
καὶ εἰς τὰ χένια.

Ὅπως γίνεται τὸ φῦξιμο τῶν βοδιῶν.

Τὰ βόδια ἐκείνοτεται ζευγαρωτά 1,50 μέτρο τὸ ἑνὸς ἀπὸ
τὸ ἄλλο. Μοαίνει ὁ φυχὸς πᾶν πρὸ τοῦ τοῦ τοῦ.
καὶ βαίνει καὶ φῦξις πᾶν ἀπὸ τοῦ τοῦ τοῦ
καὶ καὶ ἀπὸ καὶ καὶ καὶ τοῦ τοῦ καὶ

Ὅργανα μὲ βοῦς καὶ σίτερο ἀλῆτρι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

βάνουνε τὸ παρυσίλι. Βάζουνε τὰ λούρα ἐπὶ
 λουριάστρα. Ἦτερα βιάσονται τὸ ξύλινο ἀλίκρι καὶ
 περνούν τὸ πατακλιίδι ἐπὶ θελιά τῶν λού-
 ρων. Πιάνουν τὸ γέντη (μαυρὺ σκοιρί) καὶ δένουν
 γὴ μιά ἀμρη ἐπὶ κέρατα τοῦ μικροῦ βοδιοῦ
 καὶ τὴν ἄλλην ἀμρη ἐπὶ ἄλλο βόδι καὶ τὸν
 στερεώνουν ἐπὶ χεραγῶνι.

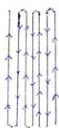

Τὸ γέντιμο ἐπὶ εἰδερμένο ἀλίκρι εἶναι τὸ ἴδιο
 μὲ τὸ ξύλινο μόνον τὸ ἀλίκρι στερεώνεται ἐπὶ
 θελιά τῶν λούρων μὲ χοντρὸ σύρμα αὐτὸ τὸ
 βιάσεται ὁ γάρτος τοῦ ἀλίκριου.
 Τὰ κατευθύνει μὲ σκοιρί (γέντη). Λέμε αὐτὸ αὐ-
 τὸν ἴδια βελίδα αὐτὸς. Στὴν παραπάνω
 φωτογραφία φαίνεται.

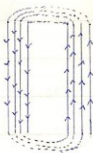
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

α

β

Σὰν τὸ σχῆμα α γίνεται τὸ ὄρχωμα ὅταν τὸ ἀλῆτρι εἶναι διπλοῦτερο.

Μὲ τὸ β' τρόπο γίνεται τὸ ὄρχωμα ὅταν τὸ ἀλῆτρι εἶναι μονόπτερο.

Πάντα καὶ τώρα τὸ ὄρχωμα γίνεται μὲ ῥωπές.

Ἡ ῥωπά χωρίζεται μὲ ἀλῆτρια.

Μόνο ἐπὶ αὐτῇ δὲν εἶναι ῥωπὴ καὶ αὐτὴ πῶς

ἈΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 Ἡ μία χρονία γίνεται τὸ ὄρχωμα ἐπὶ μία κα-
 τῶνυρ καὶ τὴν ἄλλην χρονία ἐπὶ ἀντίθετη κα-
 τῶνυρ γιὰ τὰ σταυρώσει.

Βαδία γίνεται ἡ καλλιουργία γιὰ τὰ λιαστὴ τὸ
 χωράφι.

« Βαδιά-βαδιά καλλιουργεῖς

καὶ ἀνάβατα καὶ ῥωπῆς »

Τὰ ὄρχωματα πρὶν τὴν ῥωπὴν λέγονται καλλιουργία.
 Ἡ καλλιουργία γίνεται κατὰ 3-4 χρόνια γιὰ τὰ ξε-
 κουραστὴ τὸ χωράφι. Δηλαδή τὸ χωράφι μένει ἓνα
 χρόνο ἀῤωορο καὶ ὀρχώνεται 4 φορές τὸ χρόνο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

τὸ Γεράριον, τὸ Φλεβάρριον, τὸν Ἰορίδην καὶ τὸν Αὐ-
γουστο.

2. Γιατὰ τὰ γυνευθούνη υπωνευτιὰ γίνεται δύο-τρὶς
φορὶς τὸ χωράφι βωλόευσται γιὰ τὰ γιῆν γιγλὸ
τὸ χῶμα καὶ ὑπερὰ γίνονται τὰ αὐτὰκια.

3. Ἐνα χρόνο.

4. Δὲν ὀρχώνεται τὸ χωράφι ὡρὶν ἀπὸ τῆς ὥρας.
Μόνο ὅταν ἔχη χορὰ καὶ εἶναι βαρὺ τὸ
ἀνέχον (τὸ ὀρχώνον) καὶ ὑπερὰ ἀπὸ ἕνα μῆ-
να τὸ ὠδόνον.

5. Ἐνα καιρὸς πού βάνουν τὸ ὠρό καὶ λήγει ὠο-
ροακκί. Μὴ ἀφιδί ἀπὸ τὸν ὅ γεωργὸς ἐπὶ

ΔΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ
μὲν τοῦ καὶ βάνει τὸ ὠρό καὶ τὰ σπέρνῃ.

Λήγει ὠορομαντῆλα. Τὸν ἔχουνε τὸν ποντῆ
γιατὰ τὰ βάνουν τὸ ὠρό.

Ἀλλὲ τὸ βουκέντρι πού ἐπὶ τὴν αὐρὴν ἔχει ἕνα
εἰδερῆιο κάττουρα, ὅπως ἡ βουκέντρα πού ἔχει ἰσχυρακκί.

2) Ἰσοιδῶς γίνεται μόνο πρὸς κῆπο μὲ βωλόευστο.

Ὁ βωλόευστος εἶναι ἕνα σανίδι χορτὸ πού δέν-
εται πρὸς ἀπὸ τὰ ἴσῃ καὶ τὸ τραβοῦν. Πάνω ἐπὶ-
νεται ὁ γεωργός.

3) Μὲ σαλίδι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Έργαλεία για εκάγιο.

1. Σκαπέλι. Για τὸ καθαρίζον κήπων.

2. Σκαλίδι. Για τὸ καθαρίζον κήπων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

3. Μανταροβελίδα. Χρησιμοποιεῖται τὸ ὄργανο για εκάγιο καὶ για τὰ κόβονταί κλαδιά ἢ ρίζες.

4. Τσάπα. Για τὸ εκάγιο ἀρωελιών.

6) Καεῖς δὲν βοηθαῖ τὸ γεωργό ὅταν ὀργώνη.

7) Τὰ οἰοῦμαι χωράγια. Δὲν γίνεται τίποτε ξεχωριστό μόνον βάφουνε λίπασμα φώσφορο καὶ ὅταν δὰ εὐαίρῃ με ρεβύδια τὸ ὀργώνομε οἰοῦμαι καὶ ὑγίαινα εὐαίρῃ.

«Τοῦ Γενάρη τὰ ρεβύδια καὶ τοῦ Ὀκτωβρίου τὰ μουκκιά».

Τὰ ἀδύνατα χωράγια.

καὶ πρὶν τὸ 1920 καὶ τώρα οἱ πατέρες φυτεύονται ἐπὶ αὐλάκια.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Θερίσμος

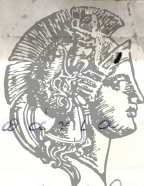
α' Ἐργαλεία θερίσμου

1) Πάρρα θερίζονται μετὸ δρεσῶνι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Δρεσῶνι

ΑΘΗΝΩΝ

2) Δέν ὑπάρχουν χόρρα γιὰ τὰ θερίζονται.

3) Ἡ λωίδα εἶναι ὀβελή.

4) Ἡ χειρολαβὴ τοῦ εἶναι ξύλινη.

5) Ὁ λαρκίς

6) Παλιὰ πρὶν βρεθοῦν τὰ λωάσματα γινόταν πολὺ μικρὰ τὰ σωάρμενα καὶ δέν τὰδιανε τὸ δρεσῶνι. Τότε θερίζαν μετὸ χέρι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β' Θερσιμός των δημοκρατιών
Θερσίουν όσο είναι δυνατόν χαμηλά. Πολλές φορές τό
πράσινο χτυπά πάνω, γιατί θέλουμε ωστόσο άχρα.
καβαλιάρηδες

Οι ίδιοι οι Θερσιές.

Κάθε μάτσο αφήνεται κάτω. 6-7 μάτσοι μωαίνουν
μαζί αντίθετα, μια πάνω, μια κάτω και γίνεται
μια άγυαλιά. "Υστερα άλλη άγυαλιά από ώρα
στην ίδια γραμμή.

Άγυαλιές.

γ'. Οι Θερσιές
Θερσίουν και άνηδες και γυαλιές. Λένε έωσαν
ΑΚΑΔΗΜΙΑ **ΑΘΗΝΩΝ**

Τό δίος έωσαν εργάτες τους έδιναν μερο-
κάματο 4 δραχμές υπέρ και τους ταΐζαν.

"Οχι

Μόνο Τρίτη ρά μήν άρχισαν.

Οι νέοι τραγουδούσαν μαυριτιάδες.

δ' Τό δέξιμον των τραγών.

Μόλις τελειώσε τό όργιο δένονταν, για ρά μήν
ωάρη ναίνας άέρας και ρά σπυών. Μόνο ή
καη ώόμενε 2-3 μέρες ρά ξεραδή, έωσδή περιφό-
τανε χλωρή.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ο ἄνδρας δίνει καὶ οἱ γυναῖκες κουβαλοῦν.
 Τὰ σταχνα δένονται μὲ βουρλίδια ἢ δεματινά.
 Τὰ βουρλίδια γίνονται ἀπὸ ἕνα χόρτο πού λέ-
 γεται εἶλος καὶ τὰ ἀγοράζουν. Τὰ δεματι-
 κα γίνονται ἀπὸ βίτες μαυρὲς χαρουσιᾶς ἢ
 βράκας ἢ λυγιάς. Κάθε δεμάτι βάζει 5-6
 ἀγναλίες.

Τὰ δεμάτια μοαίνουν τέσσερα - τέσσερα μα-
 λὶ καὶ λέγονται ἔτσι χομάρι, γιατί τὰ ἐπιώ-
 νει ἕνα γῶο.

Ἐ' Συνομιλὴ καὶ χορηγίαν
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ Τῶ 1885 περὶ τοῦ ΑΘΗΝΩΝ

Οἱ πατάτες φυτεύονται τὸ Φεβάρη. Φυτεύονται
 ἔμπρως καὶ τὸ Μάρτιο καὶ τὸ Δεκέμβριο λίγες.
 Ἐδῶ καλλιεργοῦνται λίγες πατάτες. Δὲν φτά-
 ρουν τὰ ἀγράσωμε ὅλο τὸ χρόνο καὶ ἀγοράζουν.
 Βράζουν τὶς πατάτες μὲ τὸ δίκτερο ἀλάτι,
 ἵν' εἶναι πωλλές καὶ μὲ τὸ σπασίτε ἂν εἶναι
 λίγες.

στ' Συνομιλὴ τοῦ παροῦ
 Ὅχι τὰ γῶα κρέγονται μόνο μὲ ἄχρα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Γ. Αλωρισμός α'

Τὰ δερμάτια μένουν λίγες μέρες στο χωράφι
να ξεραθούν καλά. Ύστερα τὰ κουβαλούν στο
άλωνι καὶ τὰ κάνουν θημωσιά.

Ο τόπος λέγεται άλωνιάστρα.

Κοντά στο άλωνι βέ τόσο τὰ μὴ μωοδίζη ὅ-
ταν λιγοῦν κάνουν σωρὸ τὰ δερμάτια. Βάφουν
κάτω μιὰ σειρά, σάνω ἄλλη, σάνω ἄλλη.....

Πάντα στο άλωνι ἀλωναίουν τὰ θημωσιά.

Ἐξω ἀπὸ τὸ χωριό. Ἦν καὶ εἶχε πολὺ

χωράφι καὶ ἀπὸ τὸ χωριό ἔκανε ἐμεῖς
ΑΚΑΔΗΜΙΑ **ΑΘΗΝΩΝ**
το άλωνι για να μὴν κουβαλῶν τὰ δερμάτια

κοντά στο χωριό. Τὰ πιο ἀπὸ τὰ άλωνία εἶναι

γύρω ἀπὸ τὸ χωριό.

Τὸ άλωνι ἀνήκει σὲ μιὰ οἰκογένεια. Ὅταν

τὸ άλωνι εἶναι ἄδειο μωορεῖ καὶ ἄλλος τὰ

ἀλωναίει.

Τὸ ἀλωναίωμα ἀρχίζει ὡρῶς Ἰουλίου καὶ τε-
λειώνει παρὰ τὴ μέση τοῦ Αὐγούστου.

Ἐδῶ ὅλα τὰ ἀλωνία εἶναι χωματάλωνα.

Ἄλλα εἶναι στρογγυλά καὶ ἄλλα τετράγωνα.

Μὲ διάμετρο 10 μέτρα περίπου.

Τὰ τὰ γίνετ ἓνα άλωνι βρίσκουν ἓνα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ^{ΕΛΛΗΝΙΚΗ} ΑΘΗΝΩΝ
 Τα ξύλα που φέρονται στο έδαφος του α-
 γίου είναι για να φέρονται κλαδιά το κα-
 κούρι, να κάνουν φάκη και να αρογυλίσουν
 απεχόμενο του αλφειού από τα δύσκολα με-
 τέμια.

πρέτο (ίίο) κόωο. Τόν στρώουν καλά-καλά
 μέ τή σαλίδα. Γύρω-γύρω βάζουν ωύρες πλακω-
 τές 30 ωόντους ύγος ή χτίφουν τοίχο 30 ωόντους
 ύγος. Μέ τσί τελουταίες βροχές ρίχνουν 2-3
 κουβάλια άχρα κονζήλια και ύστερα βά-
 ρουνε τά μναρά (φώα) και άλυνεύουν. Έτσι
 ρού τό πατούμε ή λείωση αναυακώνεται μέ τά
 άχρα και γίνεται στέρνος ο πάτος του άλωνιού.
 Ζούνε τά χόρτα μέ ένα εκαώτε και ύστε-
 ρα τό σκουπίουν και τό βαρύνουν (κόωρος βούων)
 Όχι, όταν τελειώση ο έργον αρχίζει τό ά-
 λυνέμα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Δέν νπαρχουν άλωνα με αλυνόενλους.

2) Δέν γίνεται εδώ άλυνέμα μέ τό πάτημα
 τών φώνων, μόνο πολύ σπάνια.

3) Όταν αυτό που δέλωμε τά άλυνέωμε είναι
 λίγο και ο βαλόουρος δά χαλαίη όταν τρέβεται
 στο χώμα τότε άλυνέωμε μέ τό πάτημα.
 Τότε τά φώα δένονται μέ ένα σκονί ωλεχμέ-
 το άλυσίδα. Πού και που ή άλυσίδα έχει με-
 αλές δελιές για τά περνούν τά μεγάλια τών φώ-
 νων. Δένουν ένα σκονί στο βόδι που είναι άωό-
 έωα και ένας άνθρωπος τό κρατεί και κλου-
 ά ωίω άωό τά φώα και τά λαλεί.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

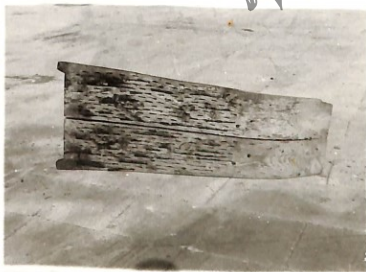

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐδῶ τὸ ἀλώνισμα γίνεται μὲ τὸ βωλόσυρο. Ὁ βωλόσυρος εἶναι ἀπὸ αὐτὸν ξύλο μακρὸς 1,50 μέτρο καὶ πλάτος 0,80 μέτρ. Εἶναι δύο κομμάτια ξύλο. Ἀπὸ κάτω ἔχει ἐκτετακτικὰ καὶ ἐντὶ φαίνονται καὶ τὴν γὰρ (ὡς καὶ κοφτερή) ἢ ἐκτετακτικὰ μαχαίρια μὲ δόντια. Παλιὰ οἱ βωλόσυροι ληφόταν Μαυροβουνιώτικοι καὶ ἦσαν ἀκριβοὶ 800 δραχ. πρὶν τὸν πόλεμον. Τώρα γίνονται ἀπὸ τοῖς τοῖς μαχαίροις καὶ εἶναι φθινοί.

Ὁ βωλόσυρος δένεται αἰσῶ ἀπὸ τὰ ξύλα.
 Πάνω καίεται ἕνας ἄνθρωπος, γὰρ τὰ εἶναι βαρὺς.
 Τὰ ξύλα γυρίζουν γύρω γύρω ἀπὸ ἑαυτὰς.
 Ὁ βωλόσυρος εἶναι γὰρ ὁ τοῖς τοῖς οὐκ ἐκτετακτικὰ.

Ὁ βωλόσυρος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1) Αρχίζει 9-10 το πρωί και τελειώνει στις 5 το απόγευμα.

2) γχωρός χρησιμοποιείται το διστάλι ή διπράνι
 πού είναι ένα μακρύ ξύλο με δύο ή τρία
 δόντια στην άκρη. Με αυτό ευρωίζει το
 εσωμένο στο άλωνι, με αυτό ευρωίζει το
 άλωνι και με αυτό λιγνίζει μέχρι τα φανή
 ο καρπός. Είναι στη φωτογραφία μαζί με το δριδάκι.
 και να λέμε ότι ευρωίζει.

4) βουκέντρα χρειάζεται στη βωσρά πού τα
 έβα είναι μακριά. Στο αλωνα έχουν βίτσες
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 βουκέντρα είναι μια βίτσα 2 μέτρα μακριά
 πού στην άκρη έχει μια τρυβίδα.

Εξήν αρχή ρίχνουν 4-5 χομάρια ανάλογα με το
 άλωνι. Αφά άλωνευτούν και γίνουν άχερα ρίχνουν
 πού πάνω 4-5 δεμάτια και λέγεται δούλα.
 βουκέντρα ρίχνουν και άλλα και άλλα ....
 Αν είναι κριδάρι και μουλάρια πού γλακούνε
 ρίχνουν 15 φορές η μέρα. Το κριδάρι δέλει διωλή
 έρα δηλαδή ρίχνουν μισές φορές. Είναι και
 ανάλογα με τον καιρό. Ο βορπς κόβει γρή-
 ορα τα άχερα.
 Μάλαφα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Κάθε γεωργὸς ἀγωνίζει μοναχὸς του
Μόνο ὅταν δὲν εἶχαν γημί, κατὰ τὸ μῆλιν, ἔβγα-
λαν λίγο κριθάρι, τὸ κομάνιφαν, τὸ γούριφαν
καὶ τὰ ξιραδιῇ καὶ τὸ αὐγαίαν στο μύλο.

Ὁ κόωανος δὲν ἦταν τίποτε ξεχωριστό.
Ἐνα κομμάτι ξύλο, ετρογγυλό ἀπὸ ἐπιπλῶν
τὸ ἐβίαναν καὶ ὠλακωτό ἀπὸ κεῖ πού κο-
ρανοῦσε. Συνήθως ἀπὸ πλάτανο. Ὅλος ὁ

κόωανος εἶχε μακρὸς 40 πόδες καὶ πλάτος
3 πόδες. Μὲ αὐτὸν κομάνιφαν καὶ τὰ με-

γάλα ρούχα γιὰ τὰ κομάνιφαν καὶ γιαντή
ἢ δουλειὰ εἶχαν τὸν κόωανον γιὰ τὰ βωσμένα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ὁ κόωανος

στο ἀλώνι.

Ἔστρωναν ἕνα στρόνι καὶ πάνω κομάνιφαν.
Στὸ ἀλώνισμα ὁ γεωργὸς πού κομάνιφαν πάνω στο
βωλόσυρο τραγουδοῦν στα βόδια του:

Ἔλα γιὰ τὸς τῷ βουγιῷ μου

τῷ κατῷ παλληκαριῷ μου Α! Α! Α!

Ὅλα τὰ ἔργα δικά σου

κι ὁ καρπὸς εἶν' τοῦ ἀγαθῶς Α! Α! Α!

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἔλα αὔρα καὶ σὴ φέσιν
τὰ γενῇ τὰ ζωορδέσιν Ἀά Ἀά Ἀά

Ἔλα τὰ μαῦρα σὺ τὸ νερό
τὰ παυσάει σὺ ἄλῳνι
καὶ τὰ λαμψαδουέρινα
αὐτὸ τῶρις σὺ σκαῦτο Ἀά Ἀά Ἀά

Ἔλα χεῖρά τοις, ἔλα χεῖρά τοις
κι ὅλα τὰ χερά τοις Ἀά Ἀά Ἀά

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΕΛΦΙΝΩΝ
Ποτε δὲν ἔχινε χρῆμα, καὶ τὸν χρῆμα μὴ γὰρ.

ὅτι λίγνισμα.

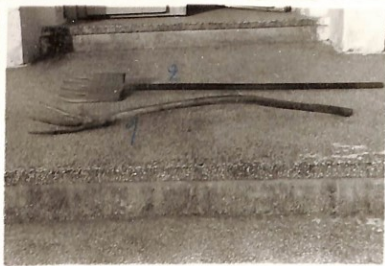
Λέγονται μάλαμα. Τὸ μάλαμα μαφένεται
μὲ τὸ διστάει ἢ διπράει. Πρὸς τὸ τέλος
ὅταν ἔχει μείνει ψιλὸ χρησιμοποιοῦν τὸ
δριδάκι.

Στὴ φωτογραφία φαίνονται τὸ διστάει
καὶ τὸ δριδάκι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Διχάρι ή δικράρι 2. Δοιράκι.

Ἰωάννης ἐκ τοῦ καὶ Ἰωάννου ἀδελφοῦ καὶ Ἰωάννου
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Μὲ τὸ δίχατε μέχρι τοῦ θανάτου ὁ μαρτυρῶς. Ὑστε-
ρα ἰσχυροῦν τὸ θρῆνακι.

^cO är Spor.

Κοντούλια. Ο παλιός ξεχωρίζει ζωό τα κοντούλια
 με το βόλιντο. Μια γυναίκα τα βάζει στο
 βολίτσι και τα βολίζει. Η παρακάτω φωτο-
 γραφία δείχνει το βολίτσι. Γίνεται παφλαί
 γορά δυνατό αλώνισμα στο κρεβάρι και σε ένα
 έδαφος σιταριού, το βοσκόνιστο και λέγεται παφλαί-
 ρισμα.

Τὰ πῶς φέρονται ὅμως τὸ παρακινεῖ ἀπὸ τὴν φύσιν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

καὶ τραβοῦν τὸ βολόσυρο. Ὅταν εἶται ἴσχυς
τὸ πατοῦν τὰ πόδια.

Ο παρῶς ξεχωρίζει ἀπὸ τὰ κορυφία μὲ τὸ
βόλιον. Μία γυναῖκα παρᾶσκει συνεχῶς
καὶ μαζεύει ἐπὶ τὴν αἶψαν τὰ κορυφία. Μαζὶ
παρᾶσκει καὶ παρῶ. Ἀυτὰ βάζει ὑπερὰ τὸ
βολίστρι καὶ τὰ βολίζει. Ο παρῶς μένει παρᾶ-
τὸς καὶ λέγεται Παρῶ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ βολίστρι

Γίνεται ὡρὸς μὲ τὸ ἱριάκι. Παράσσεται ἐξ
ἄσματος ὁ σταυρὸς καὶ τὰ γράμματα: Ι. Χ. Ν.
ἐν ἑκτῇ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς. Γονατίζουν καὶ
ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα καὶ προσκυνοῦν.
Καρφώνουν ἐπὶ τὴν πορτὴν τοῦ ὡροῦ τὸ ἱριάκι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

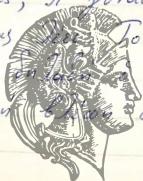

ΑΘΗΝΩΝ

τά γραβή μέχρι τόν αάτο. Συμβαδύνουν μέχρι
του κρύγνηκε τὸ θρινάκι. Μετρούν ὑπερα τὸ
κορφαίτε σου κρύγνηκε με γραβιές. Κάθε γρα-
βιὰ ὑπολογίζον 100 διαάδες. Ἄν δηλαδὴ
εἶναι 5 γραβιές τὸ κορφαίτε σου κρύγνηκε
ὁ παρῶς δὲ εἶναι 500 διαάδες.

Γονατίζει ὁ ἄνδρας ἐπὶ ἓνα μέρος τοῦ σωροῦ
καὶ ἡ γυναῖκα ἐπὶ ἀντίθετο. Ὁ ἄνδρας ρωτᾷ
ἡ γυναῖκα; Μὲ βλέπεις; Ἡ γυναῖκα λέει: ἐγὼ
βλέπω. Τότε ὁ ἄνδρας λέει: τοῦ χρόνου τὰ

ἢ ἢ δὲ δὲ. Νὰ γίνῃ ἡμεῖς ἑπὶ τὸν αἰ-
ῶνα τοῦ αἰῶνα καὶ μὴ βλῶμεν ὅτι ἕνας τὸν αἰ-
ῶνα.

γ'
Ο γεωργὸς ἀνέμνει γόρο ἐπὶ τὴν κοινότητα 10%
ἡ κοινότητα τοῖκιασε τὸ γόρο. Αὐτὸς σου τὸν
τοῖκιασε ἀγρόταρε μουκατῆς. Γύρισε ἐπὶ ἀλῶνια
καὶ ἔσπειρε τὸ γόρο. Μετροῦσε τὸν καρπὸ
ἐπὶ τὸ μουφοῦρι.

Τὸ μουφοῦρι ἦταν ξύλινο δοχεῖο εἰς μισό
ξύλινο βαρελάκι καὶ χωροῦσε 20 διαάδες.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ὁ χωρὸς φυλάσσει τὸ καρπὸν ἐπὶ
 σου μέσα ἐπὶ ἀμωαίρι, ἐπὶ αὐτάρια καὶ ἐπὶ
 βουβαίλια. Ὁ καρπὸς σου θὰ γαυώῃ αὐξάνεται
 καὶ φυλάσσεται ἐπὶ αὐτάρια γαί τὰ μὴν ἀρετταλῶ.
 Στὸν ἀχεριῶνα σου εἶναι μέσα ἐπὶ χωριό.
 Μετὰ τὸ ἀλῶνισμα Κοσκινίσουν τὸν καρπὸν
 καὶ αἶψαι ὁ γιγὼς βωόρος, ὁ ἀμέδωτος.
 Τέπει ἀκόμα καὶ ἡ ἴρα καὶ τὰ ἄλλα σι-
 τάνια τοῦ εἰταριοῦ. Ἐκεῖνος σου μένει ὁ κα-
 ρπὸς καὶ χωρὸς βωόρος σφύρεται τὴν ἀλ-
 λη χρονιά.

ἌΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Επὶ τῇ αὐραὶ α'

Τὴν παραμονὴν τοῦ Κληδόνου, τὸ βράδυ
μετὰ τῇ δύνῃ τοῦ ἡλίου.

Φωτιά ἀνάβουν καὶ τῇ νύχτῃ τῆς Ἀναστάσεως
ὅταν ᾠῇ ὁ λαὸς « Χριστὸς Ἀνέστη » καὶ λή-
γεται Φουνάρα.

Ἡ φωτιά τῆς Ἀναστάσεως λήγεται Φουνάρα.
Οἱ φωτιῆς τοῦ Κληδόνου λήγεται φανέδες.

Β' **ΑΚΑΔΗΜΙΑ** **ΑΘΗΝΩΝ**
Συνήθως τὰ παλαιὰ, ὡς καὶ τὰ

Τὰ παλαιὰ μαφίνουν τὰ ξύλα. Δὲν τὰ κλέβουν.
Κλέβουν τὰ στεφάνια τῆς Πρωτομαχίας ἀπὸ τὰ
σπίτια καὶ τὰ καίνε τὴν παραμονὴν τοῦ Κλη-
δόνου.

Τὰ παλαιὰ εἰς μέρη τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος
χίρονται παρὲς καὶ ἀναχάιρουν στὰ κορινθαῖα δά-
ση ἀπὸ ὅπου μαφίνουν ξερὰ ξύλα καὶ τὰ γέρουν
ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου χίρεται ὁ εὐρὸς
καὶ τῇ Φουνάρα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'
 Όχι, δέν κάνουν αρωγούς ούτε ξόρκια.
 Μαζί με τη φωτιά της φουνάρα ανάβουν βαρελό-
 τα και άλλα που κάνουν δόρυβο.

Την παραμονή του Κληδόνου κάνουν τρεις μικρούς
 σωρούς κλαδιά στο δρόμο. Πάνω σε κάθε σωρό βά-
 λουν ένα κομμάτι από το στεφάνι του Μάη.
 Ανάβουν τα κλαδιά και ψηδούν τρεις φορές τους
 σωρούς, για να μη αρρωστήσουν.

Στη φωτιά του Κληδόνου γίνεται το στεφάνι
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 της Πρωτομαχίας

Τό Πάσχα γίνεται το όμοίωμα του Ίουδα. Κάνουν
 ένα άνθρωπο με άχαρα. Δηλαδή χερσίζουν ένα τσου-
 βάδι με άχαρα. Του βάζουν ρούχα βαλικά κουρελιασμέ-
 να. Του βάζουν μοναξάκια, καπέλλο και γενικά του
 δίδουν ωλύμω ηρωική εμφάνιση. Του βάζουν κεφαλί
 ένα κολοκύθι ή ένα σταμνί, του κρεμούν σκόρδα,
 για να μην τον βρωτιάσουν, του βάζουν να κρατά βαλικά
 μουσικά όργανα βιολί, μαντολίνο ή κιθάρα.
 Στη μέση του σωρού έχουν στρεψέει ένα γυλό
 στύλο και στην κορυφή του στύλου δένουν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

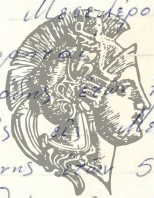
ΑΘΗΝΩΝ

τὸν Ἰούδα. Τὸν ἐταίρουν γὰρ τὸ Μεγαλὸ
Σάββατο καὶ ὅλη μέρα γίνεται θέαμα μικρῶν
καὶ μεγάλων.

Τὴν νύκτα μετὰ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» ὅλων ἡ
ωροσότης ἐκρίγεται πρὸς τὸν Ἰούδα. Τὰ παῖδια ξε-
γυρίζουν, ὅταν ὁ Ἰούδας ἀρχίσῃ τὰ καίεται.
Τὸ ἔθιμον τῆς Φουρνάρας εἶναι στυγρὰ δεμένο με-
τὴν ἀνάστασιν.

Ἐξεταζόμενος τόσος Μεσεῖται Τερατείται
Προπογοφίται

- 1) Δημήτριος ^{ἀπόγονος} ^{ἀπόγονος} 78 ^{ἀπόγονος}
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ^{ἀπόγονος} ^{ἀπόγονος} ^{ἀπόγονος} **ΑΘΗΝΩΝ**
 Δημοκρατίας γεννηθεὶς εἰς Μεσεῖταις.
- 2) Χριστόφορος Περατάρης 58, ἀπόγονος
 Δημοκρατίας γεννηθεὶς εἰς Μεσεῖταις.

[Μαρία Μαλιουδάκη διδασκάλισσα Μεσεῖ-
των Τερατείταις]

Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐγένετο ἀπὸ 5-15 Ἰανουα-
ρίου 1970.